

4de Valgkreds (Birck) sluttede sin Tale forleden Dag med at sige, at han vilde anbefale, at dette Forslag fik en velvillig, men grundig Behandling i Udvalg, for saa var han sikker paa, at der ikke blev noget som helst tilbage af Forslaget. Jo, der er dog een Paragraf, som med en lille Ændring kan staa, nemlig § 5. Den er ikke angreben fra nogen Side. Naar man indfører en lille Rettelse deri, saa er i Virkeligheden Forslaget reduceret til dette — hvad jeg ogsaa tror bliver Resultatet —: Statslaanefonden træder *ikke* i Virksomhed den 1. April 1904. Naar Forslaget reduceres og ændres paa den Maade, skal jeg for mit Vedkommende anbefale det til dets Sejrs gang gennem Rigsdagen.

Finansministeren (Hage): De Indvendinger eller Betænkeligheder, der ere komne til Orde angaaende det foreliggende Lovforslag, gaa i første Række ud paa, at der ikke er Penge nok. Man gør gældende, at hvis det skulde vise sig i kommende Aar, at det maatte anses for ønskeligt at udlaae flere Penge, end der her er givet Anvisning paa, saa vil Lovgivningsmagten til en vis Grad føle sig bunden ved at have vedtaget Oprettelsen af Statslaanefonden med dette bestemte Formaal. Rigtigheden heraf kan naturligvis ikke bestrides. 2 Millioner Kroner er ikke saa meget som 3 Millioner, og 3 Millioner er ikke saa meget som 6 Millioner. De, der maatte have den Opfattelse, at det er Statens Opgave at laane ud til de her omhandlede og til andre Formaal i ubegrænset Omfang, kunne ikke føle sig tilfredsstillende ved dette Lovforslag. Dette er imidlertid ikke min Opfattelse af Statens Opgave. Jeg betragter ikke Staten som en Laanebank, der skal staa til Disposition for at skaffe Midler til ethvert Formaal, som kommer og melder sig med Ønske om Laan. Man har, som bekendt, andre Institutter, hvis Opgave det er at forsyne trængende Medborgere med Laan. Naar man da vil overveje, i hvilket Omfang det med nogenlunde rimelig Grund i Forhold til de finansielle Midler, som Staten raader over, kan forventes, at der bør ydes Laan til Formaal som de, hvorom det her drejer sig; saa ligger det nær at se paa, i

hvilket Omfang Staten i de forløbne Aar har ydet saadanne Laan. Det vil fremgaa af de Bemærkninger, der ledsage Lovforslaget, at i Løbet af de sidste 10 Aar har Staten til den Art Øjemed udlaaet omtrent 18 Millioner Kr. Heri medregner jeg endda de 5 Millioner Kr., som i 1895 blev udlaaet gennem Nationalbanken til Kommuner for at give dem Midler til at præstere Tilskud til Anlæg af private Baner. Jeg medregner dette Beløb, uagtet det i Virkeligheden ligger uden for den Kreds af Formaal, som dette Lovforslag egentlig tilsigter at fyldestgøre. Naar jeg nu hermed sammenligner de Midler, som efter dette Lovforslag i de kommende 10 Aar, ville staa til Raadighed, stiller Forholdet sig saaledes: Først vil Laanefonden ved dens Oprettelse have til umiddelbar Disposition et Beløb af 12½ Million Kr. Dernæst vil der i Renter og Afdrag i Løbet af 10 Aar indkomme et Beløb af omtrent 11 Mill. Kr., og endelig vil der ved Optagelse af Laan gennem Kreditforeninger til at præstere Halvdelen af Udlaanene til Husmandslodder, saafremt jeg gaar ud fra, at der til dette Formaal i samtlige 10 Aar udlaanes 2½ Mill. Kr. om Aaret, blive tilvejebragt 12½ Mill. Kr. Der vil saaledes i alt være til Raadighed 35 eller 36 Mill. Kr., det vil sige det dobbelte af det Beløb, som i de forbigangne ti Aar har været udlaaet. Et saa stort Beløb stilles til Raadighed samtidig med, at det lykkes at befri Statskassen for Usikkerheden ved stadig opstaaende Krav, som bringe Uro i de aarlige Budgetter, og som kunne stille os over for Nødvendigheden af, maaske paa et ubelejligt Tidspunkt, at maatte gaa hen og optage Statslaan for at skaffe Midler til at præstere de Udlaan, som de forskellige Love paalægger Finanserne at udrede. Det forekommer mig, at disse simple Tal for enhver maa gøre det klart baade, hvad der er Hensigten, og hvad der er Fordelen ved at gaa den her foreslaaede Vej. Paa den ene Side er der skaffet til Veje, og med et forholdsvis ringe Offer for Statskassen, et Beløb, som er langt større end det, som i de forbigangne Aar har staaet til Raadighed. Finanserne lettes og blive i Stand til med nogenlunde Tryghed at arbejde hen til, i en ikke